

Informace

**o kohezní politice v ČR
v programovém období
2014–2020**

Ministerstvo pro místní rozvoj
březen 2014

Rámeček Evropské unie

1. Kohezní politika v rámci Víceletého finančního rámce

- Celková alokace v rámci rozpočtu EU - pro příští sedmileté programové období je na kohezní politiku implementovanou v členských státech EU dojednána objem **325,15 mld. EUR**.
- Pro ČR je pro kohezní politiku určena celková alokace **20,5 mld. EUR** (v cenách roku 2011) – tzn. v pořadí 4. nejvyšší alokace v přepočtu na jednoho obyvatele.
- Byly dojednány některé podmínky, které byly navrhovány ze strany ČR (+ poté i ze strany dalších států) – např. pravidlo **n+3 pro celé sedmileté období** 2014-2020, způsobilost DPH, míra spolufinancování ze strany EU 85 % pro méně vyspělé regiony atd.

2. Právní rámec – nařízení EU pro Evropské strukturální a investiční fondy

- Dne 20. listopadu 2013 byl schválen plénum Evropským parlamentem balíček nařízení EU k politice soudržnosti; dne 17. prosince 2013 byl formálně schválen i Radou pro obecné záležitosti a dne **20. prosince 2013** byl balíček nařízení EU zveřejněn v Úředním věstníku EU ve všech jazycích členských států EU. Texty všech nařízení jsou – v angličtině i v češtině - ke stažení na webu Ministerstva pro místní rozvoj („MMR“) na adrese <http://www.mmr.cz/cs/Evropska-unie/Kohezni-politika-EU/Dokumenty>.
- MMR vyzvalo, prostřednictvím své Resortní koordinační skupiny, všechny partnery o případné **návrhy na opravy týkající se překladů nebo tiskových chyb v české verzi nařízení EU**; do konce února 2014 bylo shromážděno několik desítek námětů na opravy překladů. Během jara 2014 pak bude, po dohodě se Stálým zastoupením ČR při EU, podána Evropské komisi žádost o provedení opravy překladů v Úředním věstníku.
- Určité zpoždění mají **delegované a prováděcí akty Evropské komise**, stejně jako různé **pokyny a šablony** vydávané Evropskou komisí. Např. Pokyny pro geografické jednotky obsahující rámec pro posuzování naplňování předběžných podmínek ze strany členských států Evropské komise byly rozeslány koncem února 2014, stejně jako šablona pro obsah Dohody o partnerství. Tato skutečnost zakládá pro členské státy značnou míru právní nejistoty a ztěžuje přípravu finálních návrhů příslušných národních dokumentů.

3. Lhůty vyplývající z nařízení EU pro Evropské strukturální a investiční fondy

- Podle nařízení o společných ustanoveních **má členský stát předložit návrh Dohody o partnerství Evropské komisi nejpozději do 22. dubna 2014** – tzn. 4 měsíce od vstupu legislativy v platnost, což byl okamžik pro zahájení formálního vyjednávání členského státu s Evropskou komisí.
- Evropská komise má po obdržení oficiálního návrhu Dohody o partnerství a programů lhůtu **max. 3 měsíce pro zaslání připomínek** k oficiálnímu návrhu ze strany členského státu, během které si může vyžádat jakékoliv dodatečné informace a případně i revizi Dohody o partnerství, přičemž tím okamžikem se běh uvedené lhůty pozastavuje.
- Dále má Evropská komise lhůtu **max. 4 měsíce** (od předložení přijatelné verze návrhu Dohody o partnerství; tj. pokud byly připomínky vznesené Evropskou komisí vzaty adekvátně v potaz) na vydání **rozhodnutí formou prováděcího aktu**.
- **Lhůta pro předložení návrhu programů Evropské komisi ze strany členského státu je max. 3 měsíce od přeložení Dohody o partnerství** (návrhy mohou být zaslány současně); pro programy cíle Evropská územní spolupráce platí lhůta max. 9 měsíců od vstupu nařízení v platnost.

- Evropská komise má na posouzení programu a vznesení případných připomínek lhůtu **max. 3 měsíce** od jeho předložení členskými státy (příčemž Evropská komise má opět možnost uplatnit připomínky, případně požadovat revizi programu) - tato lhůta se opět přerušuje do doby, než členský stát adekvátně tyto připomínky zohlední. Lhůta pro vydání rozhodnutí Evropské komise o schválení programu je **max. 6 měsíců** od jeho formálního zaslání (za předpokladu adekvátního zohlednění připomínek); ke schválení programu přitom nemůže dojít před schválením Dohody o partnerství (s výjimkou programů cíle Evropská územní spolupráce)¹.

4. Spolupráce v rámci skupiny zemí V4

- Dne 1. července 2013 převzalo předsednictví ve skupině zemí V4 **Maďarsko** (od Polska); bude předsedat **do 30. června 2014** (poté následuje Slovensko).
- Spolupráce v rámci skupiny V4 je často rozšířena o Slovinsko, někdy i Bulharsko, Rumunsko, nově také Chorvatsko; spolupráce se osvědčila zejména při prosazování společných návrhů na úrovni EU a pro operativní výměnu zkušeností. Blok V4 je respektovanou skupinou zemí jak ze strany Evropské komise, tak ze strany dalších členských států, které mnohdy společné návrhy skupiny V4 podporují.
- Maďarské předsednictví průběžně organizuje různé společné V4 akce na pracovní i politické úrovni, které jsou zaměřeny na přípravu nového programového období a na proces prováděcích a delegovaných aktů Evropské komise.
- Na duben 2014 se plánuje setkání ministrů skupiny zemí V4, do jejichž kompetence patří kohezní politika.

Rámec České republiky

5. Shrnutí postupu přípravy Dohody o partnerství

- Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020 je zpracovávána MMR na základě usnesení vlády ze dne 31. srpna 2011 č. 650 a usnesení vlády ze dne 28. listopadu 2012 č. 867, kterými bylo **MMR pověřeno přípravou a vyjednáváním Dohody o partnerství a koordinací přípravy programových dokumentů**.
- Příprava Dohody o partnerství probíhá v rámci **klíčových platform** vytvořených jak gestorem, tj. MMR tak řídicími orgány. Členy platform jsou zástupci z ministerstev, regionálních partnerů (kraje, města, obce, místních akčních skupin, atd.), akademické sféry, neziskové sféry, sociálních a hospodářských partnerů aj.
- Dohoda o partnerství byla na národní úrovni projednána vládou v červnu 2014 (usnesení vlády ze dne 12. června 2014 č. 447) – materiál byl poskytnut na platformy k připomínkám, vyjádření a prošel oficiálním meziresortním řízením. Následně byla Dohoda zaslána Evropské komisi pro získání jejího **neformálního stanoviska** k návrhu dokumentu.

¹ Jedná se o maximální lhůty dané nařízením; v praxi lze očekávat (vzhledem k napjatému harmonogramu schvalování a konci současné Evropské komise) tlak na minimalizaci těchto lhůt. Evropská komise obdrží v první čtvrtině roku 2014 celkem 28 návrhů Dohod o partnerství a více než 350 programů z celé EU, které bude muset posoudit (provést formální projednání formou konzultací mezi jednotlivými Generálními ředitelstvími). K minimalizaci lhůt měla přispět i procedura neformálního dialogu mezi členskými státy a Evropskou komisí probíhající již od začátku roku 2013; této možnosti využila zhruba polovina členských států EU (včetně ČR).

- ČR obdržela **stanovisko Evropské komise v říjnu 2013**; během listopadu 2013 bylo zasláno vyjádření ČR (prodiskutované v platformách MMR a také se všemi partnery).
- V průběhu roku 2013 proběhlo **celkem 6 neformálních dialogů s Evropskou komisí** vedených MMR. Během jednání se diskutovala struktura Dohody, vazba na Poziční dokument Evropské komise z listopadu 2012, na programy atd. V listopadu 2013 byla Evropské komisi zaslána aktualizovaná verze Dohody projednaná partnery.
- Evropská komise na bilaterálním jednání dne **6. prosince 2013** vyjádřila pozitivní postoj k aktuálnímu stavu Dohody, vyjádřila ocenění za celkové práce na Dohodě v průběhu roku 2013 s tím, že Dohoda obsahuje soulad s Pozičním dokumentem. Zůstává otevřených několik záležitostí, které se budou řešit převážně v rámci vyjednávání programů.
- V prosinci MMR zahájilo **meziresortní připomínkové řízení** k návrhu Dohody o partnerství, kde kromě oficiálních připomínkových míst vyzvalo i další partnery (Asociaci krajů, Svaz měst a obcí, Sdružení místních samospráv, Spolek pro obnovu venkova, Akademii věd, neziskový sektor - 30 nestátních neziskových organizací, odbory, zaměstnavatele apod.) k poskytnutí svých připomínek. MMR vypořádalo všechny připomínky. S resorty není rozpor; zůstává otevřená otázka týkající se integrovaných přístupů.
- Oblasti k dopracování – alokace, předběžné podmínky (jako klíčové jsou ze strany Evropské komise identifikovány: služební zákon, správná transpozice směrnice o EIA, regulace cen vody).
- Od května probíhá k Dohodě o partnerství **SEA hodnocení dokumentu** (posouzení vlivu koncepčního dokumentu na životní prostředí). Proběhlo zjišťovací řízení s pozitivními závěry Ministerstva životního prostředí, dne **10. března 2014 se bude konat veřejné projednání**.
- **Klíčové milníky** – schválení návrhu Dohody o partnerství vládou a její následné předložení Evropské komisi **do 22. dubna 2014**.

6. Příprava programů

- Ve dnech **28.-30. ledna 2014** se konalo první **neformální jednání s Evropskou komisí o programech** v rámci Dohody o partnerství. Evropská komise klade důraz zejména na:
 - soulad programů s Dohodou o partnerství a příslušnými strategickými dokumenty;
 - náležité zdůvodnění a správné nastavení intervenční logiky programů;
 - reflexi posunů, ke kterým v nastavení jednotlivých politik dochází;
 - zohlednění zkušeností z programového období 2007-2013;
 - posílení centrální koordinace;
 - zajištění efektivní a řádné správy prostředků („sound financial management“);
 - řádné fungování řídicích a kontrolních mechanismů;
 - další rozpracování promítnutí územní dimenze do programů a to včetně využití integrovaných přístupů;
 - nastavení koordinačních mechanismů nezbytných pro vymezení hraničních oblastí (zabránění překryvům a zajištění synergií).
- V některých případech byl identifikován **věcný nesoulad programů s obsahem Dohody o partnerství**, jako např.:
 - zařazení určité aktivity pod jiný tematický cíl;
 - odlišné vnímání určitého problému (např. výzkumná infrastruktura, služby zaměstnanosti);
 - odlišné zaměření podpory (např. cestovní ruch).

- **Ze strany Evropské komise byly identifikovány některé problematické / nejasné intervence, jako např.:**
 - podpora nadaných dětí (žáků, studentů);
 - nová infrastruktura pro výzkum a vývoj;
 - podpora velkých podniků;
 - financování nákupu, výstavby a rekonstrukce budov úřadů práce (a další obdobné investice);
 - cestovní ruch;
 - další vzdělávání;
 - systémové projekty ve vzdělávání;
 - vnitrozemská vodní doprava;
 - silnice II. a III. tříd;
 - sociální bydlení;
 - zdravotní služby.
- Další postup vyjednávání návrhů programů s Evropskou komisí je v **gesci řídicího orgánu každého programu.**
- **Synergie a mechanismy koordinace:**
 - klíčová odpovědnost je na řídicích orgánech – stanovují věcné synergie, dohadují mechanismy koordinace a nástroje implementace;
 - dochází k uzavírání Memorand a dohod mezi řídicími orgány;
 - Evropská komise připomínkuje potenciální duplicity v intervencích.
- **Doporučení pro nastavení implementační struktury:**
 - byly vyhodnoceny jednotlivé modely implementace 2007-2013;
 - **řídicí orgán jediný poskytovatel dotace**, stanovuje na principu partnerství strategii a podmínky realizace programu a přímo řídí a kontroluje jediný zprostředkující subjekt;
 - **zprostředkující subjekt není poskytovatelem dotace**, ale odborníkem na řízení a administraci projektů ve všech stupních realizace a disponuje širokou pobočkovou sítí.
 - zvážit rozsah delegovaných kompetencí řídicí orgán – zprostředkující subjekt;
 - minimalizovat počet subjektů zapojených do řízení;
 - stanovit minimální požadavky na zprostředkující subjekt – zkušená a dostatečná administrativní kapacita, nezávislost na příjemcích dotace;
 - srozumitelný systém pro žadatele a příjemce.
- Zahájení implementace programů bude realizováno na základě **splnění kritérií připravenosti**. Pokyn bude předložen vládě do konce května 2014; důvod - riziko nezpůsobilých výdajů a předcházení nenaplnění milníků a ztrátě alokace.
- **Příklady kritérií:**
 - schválení Dohody o partnerství;
 - nastavení implementační struktury s jasně popsány vazbami a kompetencemi prostřednictvím dohody o delegování;
 - ošetření problematiky veřejné podpory v programu;
 - připravení řídicí dokumentace a příruček pro žadatele a příjemce;
 - zřízení platformy pro plánování výzev;

- ustavení monitorovacího výboru apod.

7. Předběžné podmínky

- Evropská komise podmiňuje schválení Dohody o partnerství splněním obecných předběžných podmínek (nejedná se však o jednoznačné stanovisko aplikované všemi generálními ředitelstvími).
- Za naplnění obecných předběžných podmínek na úrovni programů jsou odpovědné řídicí orgány.
- Pro nesplněné předběžné podmínky jsou vytvářeny **Akční plány**, které slouží pro detailnější argumentaci a odůvodnění.
- **Rizikové předběžné podmínky:**
 - absence zákona upravujícího postavení úředníků ve státní správě;
 - infringementové řízení ve věci transpozice Směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí do práva ČR;
 - vodní hospodářství – poplatky, regulátor (Evropská komise požaduje nezávislého regulátora);
 - problematika související s vyšší nákladů na zakládání podniku;
 - odkládání schválení reformy vysokého školství a s tím související neschválení novely vysokoškolského zákona;
 - nenaplnění předpokladů reformy služeb zaměstnanosti a realizace úprav na základě evaluací a vyhodnocení současného stavu;
 - neprovedení reformy výzkumu a vývoje;
 - infringementové řízení v oblasti energetiky;
 - průkaznost intervencí v rámci sledování dílčích ukazatelů s ohledem na dodržování ochrany osobních a citlivých údajů.

8. Jednotné metodické prostředí

- **Příprava jednotného metodického prostředí – metodické dokumenty schválené vládou:**
 - metodický pokyn pro přípravu programových dokumentů;
 - evaulace;
 - zásady tvorby a používání indikátorů;
 - způsobilost výdajů a jejich vykazování;
 - řízení rizik;
 - řízení výzev, výběr a hodnocení projektů;
 - monitorování Evropských strukturálních a investičních fondů a procesů v systému MS2014+ (1. část);
 - zadávání veřejných zakázek;
 - publicita a informovanost;
 - příprava řídicí dokumentace.
- **Příprava jednotného metodického prostředí – připravované metodické dokumenty (budou předloženy vládě v 1. polovině roku 2014)**
 - revize programů;
 - rozvoj lidských zdrojů;

- využití integrovaných nástrojů;
- monitorování Evropských strukturálních a investičních fondů a procesů v systému MS2014+ (2. část);
- projekty vytvářející příjmy;
- oblast finančních nástrojů;
- oblast veřejné podpory;
- finanční toky, kontrola a audit.

* * *